

Abonamente:

Pe un an . 780 Lei
Pe 1/2 an . 390 Lei
Pe 1/4 an . 195 Lei

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA:
Bulev. Regina Maria Nr.
12. Tipografia „Aradul”

INSERTII
se primesc după tarif în
Administrația ziarului
și la toate agențiile de
publicitate.

3 Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL
Apare zilnic la orele 5 dimineața

3 Lei ex.

Politica faptelor

Arad, 17 Oct.

Mesajul de deschidere a Corpulilor Legiuitoare al cărui cuprins am încercat să-l tâlcuim în numărul nostru de ieri, va mai reține încă atenția spectatoului atentiv și obiectiv al vieții noastre publice. În primul rând se desprinde constatarea că opera de refacere și de consolidare a statului român se află încă departe, destul de departe de sfârșitul ei. Acest adevăr îl evidențiază însăși Mesajul care anunță o sesiune tot așa de bogată ca și cele precedente în legi constructive, ceea ce nu s'ar fi întâmplat dacă opera de reparații ar fi pe sfârșite. Apoi, prin simplitatea fapt al anuțării legilor ce vor fi discutate, se afirmă adevărul că avem absolută nevoie de toate reformele și reorganizările anunțate, de cari nu ne putem lipsi cu riscul nu numai de a opri în loc opera de consolidare dar chiar de a da înapoi: sunt situații cari nu admit o suspendare a unei acțiuni, ci numai alternativa de înaintare sau înapoiere. Printre noile reforme, în afară de îmbunătățirea situației funcționarilor și militarilor una din cele mai de seamă este organizarea cooperative-lor spre a se veni în ajutorul claselor muncitoare de la orașe, cărora le-a venit rândul să se bucore și ele de solitudinea statului. Organizarea unor asemenea cooperative compoartă o muncă extraordinară de grea și numai cei pe cari i-a interesat până azi evoluția sistemului cooperatist în țara noastră și sfortările neînfrângute depuse de câțiva adevărați apostoli cari au muncit pe tăcute, un lung șir de ani, pentru triumful ideii cooperatiste și pentru deșteptarea interesului particularului indolent și neîncrezător, își pot da seama de greutatea sarcinii ce și-a asumat-o guvernul.

de a vedea întârziindu-se o organizație de partid în poguba altora. Cu alte cuvinte, interesul electoral a dictat atitudinea de acțiune pur negativă din partea celor interesați, — cu atât mai blamabile cu cât nu s'a căutat ca interesul electoral să fie cel puțin mascat de contrapropuneri cari să fie cuprinse în programe ficșate de soluțiuni practice ale tuturor problemelor la ordinea zilei.

În acest lăteles, cuprinsul Mesajului regal pentru deschiderea corpulilor legiuitoare a mai folosit la ceva. Tot mai mult se deslășește adevărul că în politica internă a țării noastre stăm, din nefericire, față în față, două concepțiuni opuse: deo-parte politica faptelor, apărută prin demonstrațiunea propriei activități, politica ce va scrie o pagină glorioasă în istoria ultimilor ani — de alta politica demagogiei pure, desorientată și rătă-cită pe drumuri rele și prăpăstioase.

Este atât de evidentă această deosebire între cele două politici și roadele lor înșănt nimănuși n-oi este permis să se îndoiască asupra rezul-tatului ciocnirii dintre ele, precum nimeni nu se codește să prevadă sfârșitul luptei dintre umbrele nopții și lumina soarelui.

Politica faptelor nu și-a terminat încă cuceririle ce și-le-a impus. Și în virtutea unei logici de țărâa fier-ralui, nimeni nu va putea păși în acest moment pe șantierul nostru social spre a provoca demolarea sau a decretarea șomajului. Acei cari se încumează la vre-o treabă nu vor putea fi primiți decât să se servească în țărâri această concepție, respectând prin-cipiul consecvenței în materie de gu-vernământ. Munca pozitivă nu numai că nu se pierde înzadar, dar acumu-larea ei se multiplică într-o energie nouă, aceea a rezistenței evenimentelor împotriva oricăror tentative dis-solvante, de oriunde ar veni ele.

Dizolvarea parlamentului ce-hoslovac
BERLIN, 16 (R dor). — Parlamentul ceh a fost dizolvat astăzi. Noile alegeri vor avea loc la 15 Noembrie.

Sămănătorii de vânt

Arad, 17 Oct.

Presă maghiară din Budapesta nu s'a schimbat de loc, ea și când prin partea aceasta a Europei n'ar fi trecut catastrofa războiului al popoarelor, cu urmări atât de grave, atât pentru învinși cât și pentru învingători.

„Aradul este astăzi în străini și opincari valah! Călează astăzi pământul ud cu sângele martirilor. Dar va veni ceasul învierii și din nou Ungaria! Mare va putea serba ziua de 6 Octombrie pe pământul maghiar desrobii!”

„Tot „Budapești Hirlap” anunță în altă parte că: „La scrierea „Căminului Maghiarilor din sud” au asistat și numeroși delegați din Arad... Preotul evanghelic Kirchoff, care a trebuit să părăsească Clujul alungat de Români, a ținut un discurs, declarând că va propaga pretutindea irendentismul.”

Alt ziar maghiar al cărui nume îl cunoaștem deosemena de pe vremea când Ardealul românesc gemea sub călcâul jandarmilor cu „pene de cocos”, scrie cu data de 7 Octombrie, că la festiva-tiile prilejuite de comemorarea celor 13 mar-tiri a luat cuvântul și un student cu numele Bela Lendvai, făgăduind în numele întregii stu-dențime maghiare că toți sunt gata să urmeze pilda martirilor de 1849 și să înfrunte gloantele românești.

Ziarul în chestiunea cădă într'un adevărat extaz comentând discursul studentului Lendvai... care vrea să ia cu asalt Ardealul.

Scrisul ziarelor budapestane oglindește perfect starea de spirit care domnește în țara vecină...

Din scrisul lor mai aflăm un lucru pe care-l știm de mult, și anume că: Aradul e un puter-nic centru al irendentismului ungiuresc, grație miopiei și slăbiciunii noastre.

Gazetele budapestane au la Arad coresponden-ți cari le servesc de miune interesele.

Mai există în Arad și alte organizații cari întrețin cu banul lor irendentismul maghiar.

Dar ce vreți: noi suntem comozii, surzi și orbi... sau mai știm noi ce.

Slăbiciunea și nepăsarea noastră le dă, poate, gazetelor din Capitala Ungariei curajul să scrie așa cum scriu și să sperie într-o nepoștă schim-bare a lucrurilor.

Consiliul ambasadiorilor și de-zarmarea Germaniei

Berlin 16 (Radio). Consiliul ambasadior-ilor a discutat azi la Paris chestiunea dezarmării Germaniei, hotărând să ceara un rap-ort final întocmit de comisiunea de con-trol militară interaliată din Berlin.

Comerțul românesc în Ardeal

— O tradiție care trebuie reînviată. —

Arad, 17 Oct.

Lupta pentru cucerirea pieții comerciale și industriale de către românii din Ardeal, nu este justificată numai de schimbarea condi-țiunilor de raporturi între naționalități odată cu alipirea nouilor teritorii. Fără să înțelegem că într-o țară în care supremația este a românilor, este o năzuință legitimă din par-te națiunii predominante să ocupe, pe toate terenurile de activitate locală ce i-l conferă această supremație, mai ales în viața eco-nomică, reprezentând în zilele noastre cheia de stăpânire a unui stat. Mai este încă și altceva care îndreptățește aspirațiile românești: tradiția. Da, avem în Ardeal o tradiție a comerțului românesc. E drept că, pe aci prin părțile Aradului, nu am avut o viață comercială românească să fi lăsat urme. Dar în ce privește Sibiuul și mai ales Brașovul, faima comerțului român de odinioară de prin acele locuri s'a păstrat din generație în generație.

Să încercăm a reconstitui unele pagini aproape cu totul uitate din trecutul bogat al activității comerciale și culturale românești a Brașovului.

În afară de vechile și importante scri-sori românești din arhiva orașului Brașov, publicate și comentate de d. N. Iorga (Brașovul și România, București 1905), nu avem nici până astăzi o istorie a celui mai important centru, comercial românesc din trecutul nostru mai apropiat. Nu găsim aproape nici un document și nici o am-ănțire a rolului însemnat, pe care negoțul brașovean l-a jucat în trecutul nostru româneesc, deși într-o plângere din anul 1823 a breslei băcanilor din București rețese, că marii negușori „cu ridicata” sau așa numiții „topașii”, oameni „semeți” și cu pu-tere”, dela care acești băcâni din capitala Țării Românești cumpărau mărfurile lor erau „sudiți” adică sup. și austriaci. Există însă câteva sute de scrisori și do-cumante, rămase dela marea casă de negoț din Sibiu a lui Hagi Constantia Popp († 1808). Despre acest mare neguțator ro-mân stăruim și despre familia lui a scris pe larg d. N. Iorga în Vol. VIII din „Stiintii și documente” etc.

Fiu al neguțatorului Petru Luca din Si-biu și încusărit prin soția lui Păunica cu vechi familii boerști din ținutul Craiovei, purtător al unui mare și întins comerț mai ales cu Țara Românească, în relații nu numai de afaceri ci chiar întâmă prietenie cu cei mai mari boeri munteni, cu consali au-straici din București și în bune relații cu comandantul Corpului de armată imperial din Sibiu, Hagi Constantia Popp a fost, am putea zice, pe timpul său cea mai influentă personalitate românească din Sibiu. Fiu său a fost renumitul baucher Zenovie C. Pop,

fiost guvernor al bncii naționale austriece din Vienn, cărui împăratul îi acordase și titlul de baron ereditar al imperiului.

Brașovul fiind un centru mult mai mare comercial, neguțatorii de importanță lui Hagi Constant. Popp au fost aici mai mulți. Din nenorocire însă dela nici una dintre casele de negoț românești ale Brașovului nu ni s'a păstrat corespondența.

Între cele mai însemnate case negustorești din Brașov la anul 1769 era aceea a lui Constantin Ioan, „Tabela” întocmită atunci de magistratul din Brașov ne dă informații și asupra felului negoțoriei lui, însemnând tot-odată, că era „român născut în Brașov”. Casa C. Ioan lucra cu mărfuri aduse din Viena și Triest apoi cu „stofe, ceară, lână și alte utezării necesare” și avea și „boltă” în Cetele.

Marele comerț brașovenesc de pe atunci consta în ceea ce în ziua de azi se numește fabricile de țărâni și țărâni de țărâni, precum basmale de Holandă, postav de Reichenberg, încheoții de Lipca, hârtie de Veneția, „calaman” englezesc, spirturi (dau-tele) de Bruxelles etc. etc. Până pe la sfârșitul secolului al XVIII-lea predominau însă mătăsarile și obiectele de lux venite dela Constantinopol precum vedem dintr'o carte de so.oteți românească din anul 1769, ce se păstrează în arhiva Brașovului, mătase și ibrisuri de țărârad, perlei de Brusa, piapome de Sercs, băsmăli de Tocat, musuri de Mossul, săpun de Ismir, gătauri, bo-gazii cutui, ghermeseturi de țărârad, nasturi de mătase, pantofi, imaci, paf-tale de Târnova; ibrice și șaluri turcești etc. etc.

În prima jumătate a secolului trecut ne-goțul brașovean ajunse la epocul său. Între cei ce au contribuit, în acest timp la ridi-carea vasei și renumelui său a fost și vred-nicul cetățean român și mare fiator brașovean: George Ioan (1170—1854). Pe când Hagi Constantia Pop din Sibiu era numit de consuli austriaci din Bucu-rești „mintel meu amic” (bester Freund) și „un om de comerț foarte renumit” (ein sehr-bemerhter Handelsmann), pe atunci pe Gh. Ioan o gazetă românească îl numea „re-numit neguțator și mare patriot”

FLOAREA BIRUINȚEI

(Insemnări din războiul 1916.)

X. O zi într'un spital de câmp...

Satul Voila. De sub strășina porții înforate privesc convoniunile de răniți ce se scurg înspre Făgăraș încet, în pas de plavan chemate. Petrec cu ochii înfrigați, cercetători, pe cul-ați în fund de casă sau rezim-ți de dric-ul căruței. Mie dor să știu cunoșcui. Lupta dela Porumbacu și Arpaș a fost din cele mai crâcănese. Morți, răniți, destul. În con-voiu din sămădenea de trupuri răsar felu-rite îmbrăcămîți: o mănecă de vânător, un guler de artist și peste tot aceeași haină verzie a ostășului român. — Aa... Sfetee... Gologan și tu? — Și... eu... frate abia-mi răspunde ră-nitul. — După ce m'am despărțit... și! înaintea satului, o schiță mi-a fărâșat piciorul... Privesc îngrozit piciorul umflat peste măsură într'un jou de bandaj făcut dist'o roche murdară. — Vezi... uite... Cuvântul s'edee... Convoiu trece și trec și alții la rând. — Sofronie... Bănuț, Lumeș... Săracul Lu-meș. Cu ochii închiși cu buzele învințite pare gata de ducă. Săracul Lumeș! Va mai vedea el casa-i părintească din Prahova, cu cei doi năni din fața cerdacului înzorelat de care-mi povestea cu drag de atâtea ori?

Alături, pe drumul alb trec domol, în ne-orânduială trupe cu arme pe umeri, alb, ostenite de luptă și de cale, prăfuiți, arși de soare și n'odihni cu părul vălvoiu eșit de sub căciula, cu ochii umezi, rătăciți... Se retrag! Oțterii slean, alean, nu se mai recunosc. Două mitraiere purtate de cai slăbănogi, un șir de căruțe cu merinde, autocare gonito-re la drum, iată priveleștea acestei clipe. Comendantul nu știu carui Rgt. singur el câlare în toată mulțimea aceea de „Pohodria Sibiri” s'a dat jos, a dat calul unui ostăș și s'a alipit parcă rușinat de alți doi trei ostășii cari împovărați de rănăți numărau pietrele în casă... — Chiulangiul... Cum? Ce-i? Se poate? Ești rănit? — Ră-nit... Ră-nit... și dete din cap. — În piciorul drept... și-n piept... A fost grea bătaie... și Chiulangiul băiatul acela de orăș veșnic cu un plan de învârtelă în mînte, venic cu un șiclic de-a scăpa „alt-da-tă” în casarmă de greul vreunei munci fără rost, astăzi făcea alături cu jertfii soartei... scăpase din multe încercări, din multe lupte și patruzări primejidoase. No-rocul îl alujise. De multe ori își răsărea înainte: — Die Sargent... O făcărăm și p'asta!

Dă... și rămănea pe gânduri... Dne fereste! și-și făcea cruce... Deh! odată și o dată tot mi-se 'nfundă și încheia un ochi săpt-rându-și pentru țigara de foin... Chiulangiul, băc-nul și mărunțel — pri-mindul în cum sta pe maldărul de fânărea un Crist cu'n picior rupt și-o floare de sânge la piept. — Die Sargent... strajs... — Aud. — Am o vorbă și-o 'nămaure... Poftim... Vezi că dacă mor... Și-mi întinse o mână de hârtii moto-to-lite. O lacrimă i s'a scurs încet pe fața albă. Am vrut să-l ur-z „să-l văd sănătos” un nod mi a înecat cuvântul și-o lacrimă la fel — nu-mi amintesc, poate — s'a scurs încet pe fața mea. Cu pași de 'ntemnițat, am intrat în curtea părintelui din Voila și în cămara din stînga cum sui scările, așezat pe-un scaun, am început a deluși din mână de hârtioare mototolite scrisul, băc-nului cu'a fir de mustrăță bălană și ochii căprui... Porumbacu... În... Sunt adus pe o țargă de ramuri la școala din satul... Acum aci e spital: Două încă-per-rii în care răniți, trântiți pe pag, pe jos, pe câte-o bancă, sau alții cu obreji de creță în țărzi supra puse zac... Nu se vaică nimeni! Sau mi se pare mie? Înăuntru e o liniște ciudată. E cald, aer înlocuit de zăpușică cu rouă de muște care s'așează pe fiecare și întrebându-l parcă ce-l doare li gustă din sângele acru.

Deși la o palmă de locul luptei nu mai aud nici o tușă de tun. Mă simt slăbit. Trupul îmi pare golit de sânge. Un om să tot preumbis printre noi și vorbește în șoaptă cu o cucoană. I am ce-put un creion. Mi-a ajutat să scot carnetul, mi-a rupt vre-o două trei foi din el. Eu scriu. Cu coada o huiului privesc cum dă din mâini în fața cucoanei. Am obozit. Un ceas cu două lanțuri atârănate bate prelung lângă chpul împăratului Habsburg așa: Bang, bang... ban... Am uitat. Da' săș da exanen în aritmetică și rămâne re-peat... Stai! Uuu... două... Am uitat. Mă simt rău. Cum mă simi? Îmi arde ceva la picior... am juoghiuri... și'n piept ceva așa tare, mă fine pu pot să răsufiu... M'a cuprins o lăncezeală... În fața ochilor o armă întregă asvâric cu săgeți roșii albe, albastre... multe... multe... Simt o sfârșea'ă... ațipesc... Mă deșteaptă omul de pază: — Ficioră, ficiorăș dice strigi? Îl privesc mirat. Văd un cop de om aplecat asupra mea și o mână bătătorită, aspră mângăindu-mi fruntea. Văd un cap de om aplecat a-supra mea. Închid ochii: Capul încă îl văd... Ial lui D-cebal, ba nu al lui Traian... nu! seamănă cu al lui tată-meu... Strâng pleo-pele mai tare să nu mai văd nimic. Vreau să dorm. Trupul nemiscat pare sleit de puteri, dar mintea mie trează și mai har-nică la gânduri. Parcă știu ochii tot deschiși. O negură înaintea lor tot își schimbă perdesua cu

Banca Generală

(1864) a județului Arad Soc. Anon.

Arad, Strada Alexandri Nr. 1.
TELEFON 8-34. TELEFON 8-34.

Face orice fel de operațiuni de bancă și bursă pentru țară și străinătate

Primește depozite spre fructificare.

Scout, reescont, încasări și plăți în toată țara.

Scrisori de credit asupra țării și străinătății.

Imprumuturi pe gaj de mărfuri și efecte etc.

Schimb de monede.

Iar au sosit! Iar au sosit!

stofe originale engleze

ptr. sezonul de toamnă și iarnă, la izvorul cel mai eficient de aprovizionare

BRITISH IMPORT

Arad, Bulevardul Regina Maria No. 9.
unde se capătă și căptuseli, Depozit de unelte pentru croitori continuu.

Telefon 327. (1894) Telefon 327.

Lysolform

Cel mai bun desinfectant! (1670)

Atențiune! Din mai multe părți sunt informat, că persoane necunoscute cercetează cășile din Arad și în numele firmei mele primesc reparări de șoșoni și galosi. Aduc la cunoștință tuturor că, cu primiri de reparări nu am însărcinat pe nimeni și dacă se prezintă cineva rog al preda poliției.

Desideriu Sándor

atelier special de bate tălpi de cauciuc (gumă) și de reparări speciale Arad, Str. Românilor (Zrinyi-u).

Atelierul mare de articole pt. păstrare și curățirea încălțămintelor, singurul vânzător al medicamentelor igienice — Dr. Warner — contra durerilor de picioare. (1921)

Avizi! Cu onoare aduc la cunoștință onor. Public din oraș și din jur, că am deschis un (1918)

Salon de modă pentru dame

In Arad, Bulev. Regele Ferdinand (f. Boros Béni t.) No 39, lângă bijuterii și ceasornicarul Márkus. Vă rog on. părtinire soția lui **Meszarik** născ. MARIA JUHASZ.

pentru sufragerii și salnuri, covoare curente, povere de acoperit sezlonuri, perdele, postavuri pt. mobile, garzitari de mese și paturi, pânze pentru matrațe se capătă la:

LISSEM, fecțiuni pentru dame Arad, Piața Avram Iancu (fost Szabság-tér) No. 2. (1911)

In atențiunea administrațiilor de ziare!

Intreprinderea pt. răspândirea de ziare, reviste și cărți I MARTIN Arad, Strada Horia Nr. 2, și începe activitatea cu ziua de 1 Noemvrie a. c. instalându-și chioscurile pt. vânzarea de ziare pe străzile orașului. (1927)

la prăvălia de ghețe alui **Iosif Meizel**

in Arad, Str. Brătianu (Woltzer J.-u.) No. 24, Palatul Minorit, pe prăvălii de concurență, vă puteți cumpăra șoșoni și galosi, de cea mai bună calitate. Ghețe bărbătești, femeiești și pentru copii se confecționează și (1910)

Muncă solidă! Prețuri moderate! Muncă solidă!

CONCURS

pentru ocuparea a patru posturi de funcționari cu începerea dela 1 Noemvrie a. c. în următoarele condițiuni:

1. Lefa lunară dela 2000 Lei începând în su;
2. Pretendenții să fie români, preferindu-se invalizi și văduve din război, să știe scrie și citi, să aibă domiciliul în Arad.

Ofertele se înainteză în scris la firma I. MARIN, întreprindere pt. răspândirea de ziare, reviste și cărți Arad, Str. Horia No. 2. (1926)

Aviz! Aduc la cunoștință onor. mei clienți și Dameslor, că am permutat Salonul meu de Pălării care se află în Prăvălia de Flori „Stabil” tot în Bulev. Regele Ferdinand sub No. 39, unde sîm depozitate cele mai noi modele de pălării din catifea, velour și filț. Transformări și comenzi noi se efectuează punctual și în cel mai scurt timp, corespuuzând și cerințelor celor mai delicate ca și în trecut. Roagă Arad, sprijinul **Elisa Faragó** Bulv. Regele Ferdinand (fost Boros Béni tér) No. 39. — La cursul de pregătirea pălăriiilor și artă de industrie, învățacei se primesc în număr limitat. (1919)

Asigurați viața și averea la Societatea de Asigurări pe Acții **Belgo-Română** in Arad, Strada Consistorului No. 5, ușa 4.

Fonduri de rezervă și acoperiri de 600.000 franci. Primește asigurări de vite și porc contra peirei. (1913)

Notar Cercual Petriș.
433/1925.

Publicațiune.

Se publică că a două licitație pentru exarendarea dreptului de vânătoare al comunei lteu pe 10 ani consecutivi se va ținea în localul primăriei comunale în ziua de 31 Octombrie 1925, orele 10 a. m.

Teritoriul are ca 1000 jugh cad., prețul de strigare este 500 Lei pe an.

Informațiuni mai detaliate se pot primi la notarul cercual în Petriș.
Petriș, la 10 Octombrie 1925.
(1923) NOTAR CERCUAL.

Insertii se primesc la Administrația ziarului.

Atențiune! Petrii pe wormânturi ieftine, Monumente război nice, Ingrădiri, Criptei Peteale, Graveuri și Aurituri, ca și renovarea cimiterelor, precum și toate lucrările ce se țin de bransa pietrăriei se efectuează ieftin și prompt la Măestrul pietrar: **EMERICH HEGEDŪS CIACOVA, Piața Principală.**

Născut în anul 1770 Gh. Ioan rămase din copilărie orfan de părinți. Ajudat de o minte sănătoasă și de un talent înăscut, după puțină învățătură de carte românească, ce și-o câștigase conform spiritului timpului de atunci, de pe lângă care nu lipsi nici învățătura limbii grecești, Gh. Ioan făcu practică de câte 1 an la 2 dintre neguțătorii cu cel mai bun renume de atunci. După aceste, grație caracterului său plin de onestitate, deschizându-se larg creditul atât pe piața Brașovului cât și în Moldova, se apucă de comerț stabilindu-se la început la Roman în Moldova.

Interesele comerțului necesară însă în corând, întorcerea lui la Brașov, unde ajunge unul dintre neguțătorii cei mai de frunte. Aici se și cățăori în 1803 cu descendența unei vechi familii brașovene vrădnică filantropă și măstroasă română Ecaterina G. Ioan.

Trebuie îi mergeau așa de bine și mai ales negoțul cu Basarabia îi aduse atât de mari câștiguri încât Gh. Ioan ajunse unul dintre cei mai bogăți, puternici și renumiți neguțători români din vremea lui. Ajudat mai târziu și de fii săi, cărora le dădu o creștere aleasă, a dat o întindere și mai mare sfacerilor sale, trecând și pe terenul pășă atunci puțin umblat al industriei naționale. Gh. Ioan fu, între altele și cel mai mare acționar al fabricii de hârtie dela Zărnești, înființată de către Români brașoveni în anul 1850.

Mai mult însă decât talentul său economic financiar, a merit renumele acestui vrednic cetățean român al Brașovului, actele sale filantropice naționale, generozitatea și dragostea, lipsită de orice vaantate deșartă, cu care îmbrățișa el orice întreprindere românească, orice lipsă și suferință a semenilor săi.

Intrebându-l odată Gheorghe Birția, că de ce tănuște darurile și binefacerile sale Gheorghe Ioan îi răspunde:

— „Crestinul bun, românul adevărat n'are trebuință de exemplul meu, vai de el dacă nu se îndeamnă singur dela sineși!”

Vom înșira aici câte va din binefacerile sale:

Românilor din satul Uzon (Săcuim) le zidi o biserică de piatră.

În timpul mării foamete din Ardeal de prin anul 1810 ai vescului trecut Gh. Ioan aduse mari cantități de bucate din Moldova, împărțindu le celor lipșiți, în urma cărei fapte și guvernul Ardealului se vazu nevoit a-i trimite un decret de mulțumire.

La înființarea bisericii „Sf. Adormiri” din Cetatea Brașovului, Gh. Ioan contribuî cu o sumă însemnată, tot așa și la fondul școlar și împreună cu bogatul și fruntașul negoțului lor Secareanu, el zidi frumoasa biserică din „Pe Tocilele” Scheilor Brașovului.

Lângă marea biserică „Sf. Nicolae” el zidi două răduri de odăi pentru adăpostirea negoțurilor, scăpății și văduvelor nenorocite.

Mai multor altor biserici el dăruî veșminte, odosare, cărți icoane etc.
Gh. Ioan fu unul dintre principalii

intemeietorii și susțitor al gimnaziului din Brașov.

Afară de aceasta el împreună cu soția lui au lăzestrat mai multe fete sărace și ajutat la studii pe mai mulți tineri săraci.

La spitalul civil din Brașov el înființă 12 paturi cu toate cele necesare, donând și o sumă însemnată.

El fu unul dintre fondatorii seminarului episcopesc din Sibiu.

Reuniunea Femeilor Române din Brașov îl numără deasemenea prietar sprrijinitorii ei cei mai însemnați.

Bis-ricelor din Cetate, Pe Tocile, Brașovul-Vechiu și din Uzon le mai lăasă și importante l-gate testamentare.

În necrologul lui „Gazeta Transilvaniei” scrie în Octombrie 1854 între altele:

„Opitalitatea casei sale se putea socoti pe locurile acestea ca un model din zilele cele vechi, întru care natura necoruptă, nefățără și căldura inimii predomină în societăți.”

„Asemenea religiozitatea curată fără pic de bigoterie era una din trăsăturile principale în caracterul lui G. Ioan. Tot așa el nu știa ce este ura națională. Cel mai strălucit testimoniu pentru aceasta îl dederă acoi concetățeni Sași carii vărsară lacrimi pe sicriul răposatului numindu-l „binefăcătorul lor.” Intrăd-văr la moaștat acestui bărbat emușiore ori ce rivalitate.”

Dintre cei 10 fii ai lui Gh. Ioan numai

Intrunirea Uniunii Proprietarilor de Case din Arad

Arad, 17 Oct.

Azi a avut loc o întrunire extraordinară a Uniunii Proprietarilor de Case din Arad, sub prezidența duii dr. Aurel Demian, la ordinea zilei fiind o serie de chestiuni privind pe membrii acestei Uniuni.

Dr. dr. Paul Steinitzer, juristconsultul Uniunii, expune situația actuală, creată prin legea chirilor, compară stările dela noi cu aceea din țările vecine și ajunge la concluzia, că nici într-o țară proprietarii de case nu sunt tratați așa de sever ca în România.

Propune Uniunii, ca să redacteze un memoriu, în care să se expună pe larg doleanțele proprietarilor de case, cerându se grabnică îndreptare a stărilor. Să se ceară sistarea sistemului de rechiziționare, care de altfel nu mai există — în afară de Ardeal — nici într-un alt ținut al țării. Să se ceară mai d-parte libertatea tranșacțiilor și pentru locuințe, așa cum s'a procedat la localurile de prăvălii și de birouri. Pe când dispozițiunile în vigoare în țările vecine — Jugoslavia, Cehoslovacia ba chiar și în Ungaria — redau toate drepturile proprietarilor cu începere dela 1 Ianuarie 1926, la noi acest lucru se va produce abia în luna Mai 1926, — dacă se va produce.

Proprietarii nu au nici o garanție, că parlamentul nu va prelungi acest termen.

trei avură parte de o vicață mai lungă. Aceștia fură cei trei frunțași ai vieții. A bice brașovene frații Ioan, Gheorghe Constantin Gh. Ioan. Cei dinții doi făcu studii comerciale. Ioan absolvent al aceei mei comerciale din Viena, deveni director moartea tatălui său șeful casei comerciale „Fu cât va timp și director al filialei băncii „Albina” din Brașov și cenzor la banca națională austro-ungară. Gheorghe se îndelă nicea mii ales cu cultivarea moșiei ș d-la Stupini și altor moșii arendate. Tin îndelung a ținut în arând domeniul ș caia din jud. Făgărașului. Constantin ș solvă dreptul la Cuij și Târgu-Mureș lui, unde lăă și diploma de avocat. A fo unul dintre prietnii și sprrijinitorii lui Avra Ian-u și a celorl-ți tribuni dela 1848. Un membru al deputațiunei trimesă în 1848 pe Câmpul Libertății la împăratul. Din preună cu prefectul legiunei române Țara Băsei avocatul Constache I. Sec reanu și cu Constantin Panța, fu unul din tre primii concioști români la magistrat Brașovului. A fost primul senator român rășenesc al acestei cetăți. A fost om ș mare vază și influință, a cam urghiat în afacerile sale comerciale și industriale, pe cum a fost și fabrica de ulei, care încetă a funcționa după moartea sa.

Ne fiind descendenți bărbătești și un mazăș și marea căiză comercială din deceniul al 7-lea al secolului trecut această vechi și importantă casă brașoveană de negoț, încetat prin moartea fiilor lui.

Se impune o acțiune comună a tuturor organizațiilor similare din întreaga țară pentru a preveni această eventualitate. Să se ceară guvernului ca să constrângă societățile cu capital social de peste 5 milioane lei, să construiască locuințe pentru funcționarii lor, așa cum este prevăzută la dispozițiunile referitoare. Propune, ca să se trimită telegrame de protestare împotriva regimului actual de rechiziționare duii prezedenți Consiliului de Miniștri și duior miniștrii interne, industrie și comerț și de război.

Sedința primește propunerea duii dr. Steinitzer și hotărăște redactarea memoriului și expedierea telegramelor de protestare.

Trupele franceze întăresc pozițiunile din Maroc

Paris 16 (Rador). Telegramă din Maroc — Trupele franceze întăresc pozițiunile ocupate. Numeroase triburi din tre care Becinesgailda și Branes au declarat supunere.

Marșalul Petain va veni în Franța spre a expune guvernului situația actuală din Maroc.

negre țesături jucășe... Visez... cum înaintăm... cum am căzut, cum am fost cules și pus într-o căruță... lmi amintec cum pe drum un auto-ar a lovit pliaul unei căruțe. Râniți, au fost asvârșii cari încotro. Un bun răsturnat pe-o coastă avea un picior frânt, iar când autocarul se trase înapoi un cap de om a trosnit călcet de roata înficurită.

Intâmpările aceste i le-am povestit Domnișei.

Mi a spus că timp de un ceas am aiurat. Mă privește cu o hăi el albaștri și-și trece mâna i albă prin şuvițele părului meu căltonat.

Domnița, e fata unui om chibaur din sat. Nu-i știu numele satului. Spunea ea, că a fost la București la școală... că ea îngrijește de toți răniții.

Duă mazăși! Un doctor cu favoriți și ochelari albaștri înarmat cu o mulțime de unelte nu tocmai plăcute la vedere m-a curățat rănile.

Am avut un leșin lung. Un ciob de oglindă mi-a povestit cum suot la față. Povestea oglinzii m'a neliniștit. O am în mână, e un triunghiu într-o circonferință de aluminiu o întorc: pe față cesălțat este un negru care n'are ochi și n'are dinții. Scutar circonferința de aluminiu și niște boabe mici albe cad în găurelele ochilor și devin ochi, cad în găurelele dinților și devin dinți albi spălăți par'că atunci cu periașă... încep să răd pentrucă așa râte și negrul la mine.

Dal' mă ofuri: o bobită miră nu vrea să ltre în grăpița unui dinte și așa că negrul este șurb. Mișc circonferința de aluminiu și decodată negrul a rămas fără dinte și far' un ochu... Așa a fost și Sanda la Porumbacu... Bir! Mă lufior.

Am avărit oglinjoara... Privesc acum prin fereaștră șborul săgetat al lăstășurilor.

E cald afară... Ba, e prea cald... O mazășă lmi dă rotocoale. Vecinul meu are o lumânare la căpățâu. M'am mirat căci adineauri l-am auzit cum a căscat și-am vrut chiar să-l întreb dacă e somn...

Pe vecinul meu l-au dus doi țărani. Domnița s'a așezat în fața mea să nu vad. Ce? Un om care nu mai poate să căscă...

Acum am altul ca vecin. Am lutors ochii să l vad: are barbă și geme cu ochii închiși.

Sublocotenentul din colț și a trăs un glonț în cap azi de duminică.

La noul meu vecin arde iar o lumânare.

De așa nu-mi aduc aminte să fi căscat. Acum îl duc doi țărani afară. Tușesc... Tușesc... Domnița lui pune batista la gură. Mă ioc... Sint că am făcut ochi de broască. Când a plecat Domnița m'am uitat pe furis la batistă... e plină de sânge... Știu c'o să mor.

Ce să faci! Cum mă pot lupta împotriva morții.

O să casc și cu la fel cu vecinii...

Afară e soare mult. Am rugat să mi să deschidă fereaștra. Vânt cu miros de făneță lmi răcoștește fruntea. Am luchiș o hăi de bine. Așa...! Așa... Vântule haiduc rubit... Te-am cunoscut în copilăria mea când în povestile spuse la vatră de Crăc Bogășeul — cel de optzeci de ani — tu șerai sălbatice în iarnă...

Te-am mai cunoscut și'n nopți de vară. Vântule, vântulețule... Vii să mă mângâi pentru cea din urmă dată... Vă-tale... Liniștește-mi ciocotul gândurilor, mângâie-mă, mângâie mă lîn, răcoște-mi fața arșă de boala, mângâie-mă la locul mamei că e departe, mama e departe...

Ce-o fi scris domnița în scrisoarea ce-am trimis-o acasă?

Cine-i domnița asta atât de blândă și bună?

S'a lăserat! O ploicică strică drumul. Mă simt rău de tot. Scriind mâna lmi slăbește dia ce la ce. Am avut un nou leșin. Domnița a priveghiat tot timpul la căpățâul meu. Mi-a vorbit de cel de-acasă. Mi-a vorbit de Bucureștii drag, cu străzile lui întortochiate cu case bătrânești; de șoseaua Kisilef, de Parcul Carol...

Mi a vorbit de soră mea care am lăsat-o bolnavă când am plecat în Transilvania.

De unde știe de dănea?

Un vis ciudat m'a purtat pe aripele lui prin locurile sfinte copilariei...

„Soră-mea... Soră-mea era la biserică... Mireasă... cu beteașă și cunună de lămâișă...”

Am visat că m'a sărutat domnița pe frunte și c'avea aripi de inger...

M'am destepat într-o sudoare rece... Amurgul își anina haina prin ungherele odăii. În fund, la căpățâul celor doi bavarezi sau aprins două lumânările. În miezul celor două aureole de lumină săracă par'că văd chipul Fecioarei și a blâdului Iosu ce-

rând cu un semn al degetului arătător, su fielele celor ce dorm pe tărâm strein...

În crălăit ungher al odăii, simț, văd cum se apropie cu o hăi de sticlă și cu coade de păr amestecate cu întăpăreul ea... Măoartea... Dinții albi îi rângesc... Parcă e uegrul oglinjoarei mele... d.r Moartea are toți dinții... îi numără... uuu, doh... Vezi nu mai pot să număr... E Moartea... uite cum se apropie... parcă plutește... și cum îi stălesc o hăi... ochii... Mă'năbuș... strig... am strigat... ochii...

Am împăturat hărtiile mo'otolite... Cad pe gânduri.

— Dom'le „Tug-fură” Dom'le... Mă strigă slujni a părintului.

— Ce?

— Veniți, veniți... Scobor ș-arile. Ea în poarta înfiorată. Pe uliță trec în goană celi hărășii... F-g în neorânduială infanteriștil. Un ostaș ecos din serite bate zadarnic coastele unui cal dela o căruță încărcată cu grenade Savopol. Au ș strigă nedesluse... Din curtea de-alături ese artileria înhămată.

Strut dreapta părintelui care cu al lui și cu ce-a putut lus, vrea să plece. Slujnica se șterge cu un capăt de fustă la ochi.

O ștafeta trece cilar: — Găbiți! Vin nemții...

Un celăras, un cunoscut de-al meu îl încrăcișează:

— Ce-i Nemții... Nemții... șl... — Și?

— Ne-a murit Chiulangiul...

Popa e'acurută... Slujnica, cu o lacrimă ca de cercel sub bărbie de-un cios mă tot trage de mână:

— Ran! domnițe Tugfurar... Agăț ranța pe un umăr. Iau arma în mână.

Mă trzezec și-mi dau seama că nu sunt singur. Intreb:

— Gata... — Gata, răspunde Tuosu, care ridică șăculețele cu ovăz dela capul calilor.

— Hai! Fraților!... Luce, slujnica părintelui, și a mai prios încor lacrimă ca un cercel sub bărbie... Intra canu și strig...

— Gata. Coavoiul pornește. Și ne mai privind în urmă încerc să mă despart de Moartea ce se apropie rângind... Cesar Pruleanu.

Improprietățile făcute de Primăria Arad

— Specificarea lor pe categorii. — Arad, 17 Oct.

Am registrat ieri știrea că tablourile făcute de comună cu improprietățile admise pe loturile ei, au rămas definitive prin aprobarea lor de către ministerul de interne. Am arătat că sunt 344 de parcele pe care se improprietătesc îndreptățiți, și anume invalizi de război, văduve de război, orfanii de război, funcționarii comunați, judefeii și de stat, ofițerii și grade inferioare și demobilizații.

Impărțite pe categorii, parcelele se repartizează astfel:

Invalizi	16	dintre cari minoritari	8
Văduve	31	" " "	4
Funcț. com.	17	" " "	12
Funcț. jud.	13	" " "	4
Militari activi	33	" " "	5
Demobilizați	59	" " "	15
Funcț. la Sat	175	" " "	35
	344	" " "	83

Avem așadar un total de 344 improprietăți dintre cari 83 minoritari iar restul de 261 r. o. m. a. n. i.

Am publicat aceste cifre pentru ca să lămurim opinia publică alarmată, în această chestiune a improprietăților de svonuri

eronaie tendențios rău voitoare autorităților comunale. Ca ziar imparțial ne simțim datorii să opunem svonurilor interesate evidența cifrelor.

Exproprierea terenurilor comunale

Arad, 17 Oct.

Comisia Agrară Județeană în ședința de astăzi deliberând asupra apelului Primăriei Arad în contra sentinței Comisiei de Ocui, care a hotărât exproprierea intravilanilor neclădite, proprietatea Comunei, pe seama celor îndreptățiți, a confirmat, cu mici modificări sentința primei instanțe. Au fost scutite dela expropriere numai patru terenuri, unul în Mehala, două lângă gară și unul pentru fabrica de zahăr, ce se construiește. Primăria, care susține, că această expropriere exclude orice posibilitate de desvotare industrială a orașului, va recurge la forul suprem pentru casarea acestei sentințe dăunătoare intereselor ei.

Examine pentru funcționari la Tribunalul Arad

Pentru ocuparea posturilor de agenți de portărei pe lângă Tribunalul Arad și judecătorii din circumscripția Tribunalului Arad, ce se înființează pe ziua de 1 Ianuarie 1926.

Se aduce la cunoștința candidaților ce voiesc a ocupa aceste posturi, că pe ziua de 25 Octombrie 1925 ora 9 dimineață se va ține la reședința Tribunalului Arad, camera No. 102 examenul pentru ocuparea acestor posturi.

Candidații vor fi admiși la examen numai aceia ce îndeplinesc condițiile cerute în art. 248—250, 271 din legea de organizare judecătorească și a art. 6 din Regulamentul funcționarilor publici, care prevăd astfel:

- Art. 248 p. n. t. r. a. fi numit funcționar judecătorec în afară de condițiile speciale, se cere a întruni următoarele condiții:
1. A fi cetățean român.
2. A avea deplină folosință a drepturilor civile și politice.
3. Bărbai să fi satisfăcut legea recrutării.
4. Să nu fie pus sub acuzațiune sau condamnat definitiv la o pedeapsă criminală sau la o pedeapsă corecțională pentru delictul de fals furt, înșelăciune și etc.
5. Să cunoască limba română în grai și în scris.
6. Să fie spti pentru serviciu, în ce privește sănătatea.

Art. 250. Pentru a fi numit impiegat la orice instanță judecătorească și orice alt serviciu auxiliar dependent de autoritățile judecătorești se cere:

1. A avea vârsta de 21 de ani implăiți.
2. A avea cel puțin 4 cl. dela o școală secundară sau altă școală similară și numai în lipsa de candidați cu asemenea titlu, cel puțin absolvirea cursului primar complet.
3. Să fi trecut examenul de intrare cerut de Art. 271. și urm. pentru funcționarii de greaf.

În baza Art. 6. din regulamentul legii statului funcționarilor publici se vor putea numi însă ca funcționari stagiați, în caz de necesitate și minorii dela 18 ani în sus, înșiși vor putea deveni definitiv înainte de a fi majori.

Programul materiilor din care trebuie să examineze candidații și probele la care trebuie supuși, vor fi următoarele:

- O probă scrisă de caligrafie spre a se vedea dacă candidații scriu corect franceză, gramatică și ortografică.
- Din geografie, împărțirea administrativă a orașului Arad și județul Arad, din Procedura civilă, principi generale, și asupra formalităților de înmănare a actelor de procedură.

Cererile candidaților însoțite de acte care să stabilească cerințele Art. 248 din lege, se vor depune până în ziua de 22 Octombrie 1925 la primul-președinte al Tribunalului Arad.

INFORMAȚIUNI

Vânătorii de calomnii

Arad, 17 Oct.

Zisul local „Erdey Hirlap” No. 2204 din 4 Octombrie a. c. vorbește — în cadrul unui articol care amintește de fraudele cu falsurile de liste de plată dela c. f. r. din primăvara acestui an — despre o nouă fraudă comisă, de data asta la Serviciul de Economat, vinovatul fiind dl. V. Neicu șeful serviciului.

În urma celor relatate de numitul ziar minoritar, ne am adresat au oriațiilor superioare din Direcția Regională, cari ne-au desmănit categoric livnurile aduse dlui șef al Serviciului de Economat. Ancheta — despre care vorbește confratele aradan — făcută la magazia Economatului a fost o confruntare a unei liste de plată cu care ocazie s'au dovedit că acuzații aduse Serviciului de Economat erau eronate și nefondate. Autorul articolului înc. de a z. — în mod meșchin — această chestiune la un loc cu afacerea listelor false, afacere care se găsește în mânăte justiției. Este dar o deducție pătimășe, care se atribuie mai mult faptului că șeful Serviciului de Economat este român și că la toate ocaziunile a căutat să înlăture samsarii și interpuși cari au încercat să facă afaceri la Serviciul de Economat.

Șezătoarea artistică literară a Sindicatului Presei

Azi, Duminică, la orele 6 după amiază, va avea loc în Palatul Cultural o șezătoare artistică-literară dată de „Sindicatul presei române din Ardeal și Banat”.

Prețul biletelor e: 20 și 10 lei.

Rugăm publicul să ia parte în număr cât mai mare.

Numire la Camera de Comerț

Di Ilie Petrescu, administrator financiar a fost numit censor pe lângă Camera de Comerț și Industrie din Arad.

Sosirea Patriarhului Ierusalimului în România

Constanța, 10. — La 28 Octombrie va sosi în portul nostru, cu vaporul „România”, Patriarhul Damianos al Ierusalimului, însoțit de un grup numeros de clerici ai bisercii ortodoxe.

Patriarhul vine în România, pentru a lua parte la solemnitatea investiturii patriarhului Român, dr. Miron Cristea.

La debarcadere, înaltul prelat va fi primit de către arhiepiscopul Gheronie Sibstrenul, ocrotorul de episcop al Tomisului, însoțit de întregul cior dobrogean, profesor Dragomir Demetrescu, precum și de nota-bilitățile orașului.

Secretariatul Camerelor de Comerț și Industrie

Citim în „Argus” cu data de 15 Oct.

Di cum începea sau prezentat în audiență dlui Tancred Constantinescu, ministrul de industrie și comerț toți secretarii Camerelor de comerț din Ardeal, rugând pe dl ministrul să le clarifice situația față de noua lege a Camerelor de Comerț și Industrie ca să fie menționate în posturile ce le ocupă astăzi.

Di Tancred Constantinescu a răspuns delegației că pe baza noii legi, consiliul de administrație al fiecărei Camere de Comerț trebuie să recomande ministerului de industrie și comerț pentru postul de secretar general doi inși din care ministrul va alege prin decret regal pe unul din cei doi propuși. În tot cazul actualii secretari ai Camerelor de Comerț în cazul că vor fi propuși de către comisiile de administrație, vor fi preferați tuturor celorlalți cari vor fi recomandați.

Dela desp. Arad al „Astre.”

Dni membrii si comitetului sunt rugați să participe la ședința, care se va ține Luni, în 19 cor. la orele 6 d. a. în Palatul Cultural.

Dela Tribunal

Circu Petre, lucrător la minele de aur din Brad a fost dat la judecată pentru că intenționa să sustragă o cantitate mai însemnată de aur. Încușatul apărându-se, spune, că el a găsit aruncat bulgărașul de aur și intenționa tocmai să-l predea controlorului dela mine. În drum spre birou, fiind bucata de aur în mână, sa întâlnit cu controlorul, care însă n'a dat crezământ afirmațiilor sale, ci la denunțat la parchet pentru încercare de furt. Tribunalul ținând cont de circumstanțele atenuante, l'a condamnat pe Circu la 5 zile închisoare.

Dela Poliție

Condamnări de vagabonzi. — Prefectura Poliției din Arad a condamnat azi pe indivizii Toma Tomșuer la 7 zile pe Markus Ioan la 10 zile, pe Paul Iure la 20 zile și pe Lui Ludovic la un an muncă silozică pentru vagabondaj. Lui a fost trimis azi, sub escortă la închisoarea din Mărcuța.

Spargare. — Suktad Adam a reclamat azi poliției, că indivizii necunoscuți în noaptea de 15 spre 16 Octombrie s'au introdus, prin chei false în locuința sa din Strada Cugăniceanu No. 15, furându-i haine și bijuterii în valoare de 30,000 lei. Poliția anchetează.

Moartea unei sinucigase. — Azi a decedat în spitalul județean soția brutarului Ștefan Toth, care încercase să se sinucidă acum două zile înghinând o cantitate însemnată de morfină. Deși intervenția medicală s'a produs la timp, nefonicita n'a putut fi salvată Parchetul a autorizat înmormântarea cadavrului.

La Predeal a nins și e iarnă

Predeal, 15. — Acum trei săptămâni, când un frig de Decembrie se resimțise în întreaga țară, la Predeal a nins și se credea că a venit cu adevărat iarna. Peste câteva zile însă, o schimbare bruscă a sarvenit și am avut un soare de primăvară.

Pactul de siguranță va fi semnat la Londra

Berlin, 16. — Este probabil că pactul de siguranță nu va fi semnat formal la Locarno unde se va scrie numai protocolul, căci pactul însuși va fi semnat la o sesiune solemnă ulterioară convocată probabil la Londra. Se presupune în genere că conferința din Locarno se va închide Sâmbătă.

Paris, 16. — Di Pauleve aflând despre încheierea pactului de siguranță, a declarat că această zi are haza o dată istorică.

Berlin, 16. — Preca conservatoare previne împotriva unui optimism prea mare, în ce privește sancționarea textului pactului de siguranță, de către delegațiunile dela Locarno.

„Lokalanzeiger” subliniază faptul că sancționarea textului nu înseamnă acceptarea pactului de siguranță ca soluțiune pentru o înțelegere căci și pentru chestiunile așa zise secundare va trebui să se găsească o soluțiune, înainte ca pactul, să fie acceptat de Germania, ca stare.

Apariția „Salonului Literar”

A apărut „Salonul Literar” (No. 6) cu proză și versuri de Eugeniu Ștefănescu-Est, Mihail Celar, Ion Perșesciu, Cost. Șaiesteanu, Elena Văcărescu, A. Cotruș, Al. T. Stamatiu și cu traduceri din Oscar Wilde și Guillaume Apollinaire.

Cei ce urmăresc cu interes această revistă sunt rugați să și achite abonamentul prin mandat poștal, pstrându-și couponul de adverință.

Abonamentul 100 lei pe an. Redacția și Administrația: Arad, str. Ioan Calvin No. 4.

Știre medicală

Di Dr. Iuliu Vicaș, fost primasistent de clinică universitară, specialist pentru boalele de ochi, gât, nas și urechi, reintorcându-se din străinătate, și a reînceput consultațiile în Arad, Bul. Regina Maria Nr. 17. (1907)

Medicul urolog, de morburii de piele și cosmetic Dr. Pécsi Zoltán, consultă și până la orele 7 - 8^{1/2} în Arad, Str. Brătianu No. 2 (Palatul Minorit). (1912)

x — Pe onor. Cititorii noștri, facem atenție de anulul de pe pagina inseratelor „Vulturii” crema de ghete. (1906)

Cetiți și răspândeți Tribuna Nouă

O satisfacție sosită la timp

Arad, 17 Oct.

Am relatat în două articole chestia atacului surprinzător de cutezător al revistei minoritare „Iparosok Lapja” din Timișoara contra dlor M. I. Vulcu și St. L. Feier, membri în Consiliul Federației Sindicatelor Industriale”. Cu acea țesire anonimă nu s'a identificat nici un membru al Federației. Cu toate acestea Comitetul executiv al Consiliului Federației s'a ocupat de acel incident. Constatând lipsa oricărei baze de a fi atacați dl. Vulcu și Feier pe chestiile ridicate de amintita revistă minoritară, a desaprobat și forma în care s'au formulat acuzele, și s'a dat expresie regretelor celui Comitet pentru nedreptatea și injuria la care au fost expuși dl. Vulcu și Feier, asigurându-i de încrederea și simpatiile unei nime ale Comitetului. Inițiativa a fost luată de dl Reinhart președintele comitetului și ne place să scoatem în relief gestul d-ului frumos și plin de tact. Suntem bucuroși să constatăm că Federația a știut să dea un răspuns demn unor scandalagii.

În „Munkiadok Lapja” din localitate a-film o binemerită apostrofare a autorilor anonimi al atacurilor cu pricina. Din această întâmpinare s'arată de dl L. Wertheim înese foarte evident intențiile atacului, care urmărește interese de tarabă și nici decum apărarea unor interese ale Federației periclitate de prezenta celor doi industriași fruntași români, în organizația ei.

Lăsm de toate act și mulțumim în numele opiniei publice românești celor doi domni amintiți mai sus, pentru stăruința lor loială manifestată cu această ocazie. Spect.

Concertul pentru premiul Enescu

Concursul pentru Premiul Național de compoziție George Enescu, se va ține în luna Noemvrie.

Lărmările trebuie depuse până la 1 Noemvrie c. la Casa Școlilor, București.

Profesorii și bacalaureatul

— Răspuns unor afirmații gratuite. — Arad, 16 Oct.

În raportul dlui profesor universitar Drăgan făcându-se oarecari aprecieri la adresa profesorilor, dăm cuvântul azi și reprezentanților acelor dntre profesori cari se cred nedreptățiți prin aprecierile președintelui fostei comisii de bacalaureat din Arad:

Citind raportul comisiei examinatoare de sub președinția dlui profesor universitar Drăgan, asupra examenului de bacalaureat dela liceul nostru, ținem de datorința noastră morală și profesională, să lămurim la rândul nostru opinia publică, față de modul cum s'a aplicat bacalaureatul și motivele cari au provocat rezultatul dezastruos cunoscut.

Ca profesori, ne s'at face în primul rând faptul că problemele școlare de educație cari formase până azi un fel de tabu al corpului d'acur, se discută în public, preocupă societatea, promovează contactul și interesul acestuia față de instrucțiunea tinerimii noastre, angajând în același timp responsabilitatea profesorilor, nu numai față de conștiința lor, ci și față de lumea din afară.

Sub acest îndoit raport, ne considerăm în drept și datorință, a răspunde nedumeririlor generle, dacă profesorii, elevii sau sistematul este vina rezultatului săustru al bacalaureatului?

Cunoașc fiind însuccesul absolut general al bacalaureatilor pe toată țara, auzățiune sau consănițele triste, cuprinse în raportul comisiei examinatoare dela liceul nostru, față de profesori s'ar putea tot asemenea aplica corpului didactic dela toate școlile secundare și mai ales celor din București, Timișoara etc., din care fac parte membrii comisiei noastre de examinare și unde procentul celor respinși, este mai mare ca la noi.

Nu poate avea nici greutatea morală critica corpului nostru didactic din partea membrilor comisiei, lipsiți de autoritatea vreunei pregătiri științifice superioare, sau a vreunei activități pedagogice terare doctă, fie cât de minunate, afară numai dacă delegarea în comisie, pe baza de cereri, legături sau alte consid'rații notorii, nu se consideră ca titlu de superioritate.

Nu ne putem altcum explica ipostaza de executorii, cu astfel de fraze cari nu spun nimic:

„Lucrări în general mediocre, reproduceri din manual, lipsa de exerciții sistematice, n'au nivel cultural (de douăori), neorientații la matematică, lipsa de intuiția la naturale, memorizări superficiale, partea educativă neglijată, formule recitate, neglijențe de profesor, necunoașterea de aspecte generale, puțină cultură matematică” etc.

Constatari grave, cari ar trebui să atragă deatente în bioc a corpului didactic și îndrumarea lui a lecțiile savante ale dlui Macovei ca: „măncă albina paic”, sau ale necunoașterii savant istoric Mironescu cu: „paui tătarca”, sau „unde au dejunat prima dată ungurii”.

Desfidem pe oricicine din numeroasa asistentea dela examenul de bacalaureat să ne desmănită dacă muți dntre candidații la studiu de Istorie, Geografie și Drept nu au rămas fără întrebare, continuând cu un cuvânt, două probleme altuia, răspundând singur cuvânt „mesșagi” și rezumându-se întregă chestionarea și aprecierea elevului pe răspunsul de două minute și nu totdeauna cinci minute, cum afirmă de altcum di de președintele?

Fraze stereotipe, detaliu mărunt și fără importanță, a nanute cari nu reogădeau nici graul de cunoștințe generale nici capacitatea de judecată a elevului, au înlocuit într-g examenul de istorie.

Na s'a pus o singura problemă de evoluție, sau organizația socială, culturală, raporturi istorice, tendințe, curente, influințe și dezvoltarea istoriei naționale, epoci și caracterizări de personalități și evenimente de seamă etc. etc.

Caracteristic totuși afirmațiilor leftine de mai sus, că din 18 candidați ai secției române dela liceul nostru, 4 au obținut nota insuficientă, la Istorie datorită examinării superficiale, iar restul nota 7—6 Cum conștința rezultatul bun, cu afirmația de nepregătire, sau cu rezultatul atât de frumos al lucrării scripturistice, din lunie unde toți elevii au reușit cu nota 9—5, având răgazul să desvolute problema: „Domaniari cari au sprințit cultura națională”.

Opinia noastră publică ște, că elevii profesorilor dela liceul „Moise Nicoară”, au obținut distincții și succese remarcabile cu ocazia concursurilor de matematică, la București, de Istorie română la Timișoara, C „Tinerimea școlară” etc.

Avem convingerea însă în același timp, că 2 ore săptămânale de prelegere într-o clasă cu 40—50 elevi, o generație d' după război, prea puțin scrisoare și dispusă mai mult la distracții, petreceri decât la o muncă pozitivă, lipsa de caminuri școlare, desaterele din partea părinților față de progresul copiilor în tot decursul anului școlar, greutate și lupta existenței care diminuează insuficiența pentru o muncă în plus a profesorilor, programa de studii supraîncărcată și în fine trema elevului în fața unei comisii examinatoare strene și a unui examen din studii, cari nu s'au prelat, sau nu s'au repetat de patru ani — Geografia — St. Natursle — sunt motivele incontestabile și profunde ale falimentului cunoscut dela liceul nostru.

A privi problema prin tangență și criticism de ocazie, fără a recunoaște microbii boalei pe care tindem să o lecuiim, este o prostă disgonă și terapeutică socială, culturală, neîgăduită mai ales unei comisii examinatoare, atât de distinsă și savantă, cum a fost a noastră.

Danie Gherman profesor.

Ultima oră

Ultima ședință a conferinței dela Locarno

LOCARNO. — Conferința din localitate s'a sfârșit azi. Imputerniciții marilor puteri au contrasemnat toate procesele verbale, cari urmează să fie semnate după două săptămâni la Londra. Cerințele Germaniei sunt redactate într-un proces verbal special. Despre ședința de ieri biroul de telegrama „Rador” aduce următoarele: Ultima ședință a conferinței s'a început punctual la ora 4 d. m. Obiectul a fost subscrierea proceselor verbale pe care miniștrii le-au provăzut numai cu litera primă din numele lor ce în seamă că e obligătoare numai pentru persoana lor și nu pentru guverne pentru cari vor deveni obligatoare dacă vor fi semnate complex și oficial. Primul a sosit la ședință Mussolini, după el delegații francezi și englezi în automobile. So-

cialistul Vandervelde a sosit pe jos, după el Beneș și Skryzinsky în automobil și ultimul au sosit delegații germani în două automobile. Ședința a durat una oră și un sfert, după care în ovațiunile publicului strâns au părăsit palatul justiției. Mai ales Chamberlain a fost sărbătorit.

Agitația din Polonia

VARȘOVIA. — Cercurile politice sunt foarte agitate de hotărârile aduse de conferința din Locarno.

După opinia generală convenția Rinului lasă mână liberă Germaniei relativ la hotarele ei din orient. Nu se poate accepta nici împrejurarea că Germania a primit loc în Liga Națiunilor. Ziarele opoziționiste, pretind cu energie, că guvernul să și părăsească locul.

Regularizarea cursului Tisei

Pe frontiera Tisei dintre România și Cehoslovacia s'au făcut de curând cercetări la fața locului în privința lucrărilor execu- tate la albia Tisei de către autoritățile ceho- slovace.

Guvernul român în înțelegere cu guver- nul cehoslovac au hotărât ca o descindere la fața locului să se facă de către cei doi delegați respectivi în Comisiunea regimu- lui apelor Dunării, d-nii: ministru Müller din partea Cehoslovaciei și G. Pojescu, inginer inspector general, din partea Ro- mâniei.

Rezultatul cercetărilor va face obiectul unui raport care să permită reglementare pe cale de perfectă înțelegere a viitoarelor lucrări de regularizare a cursului Tisei.

Reorganizarea ministerelor

Comisiunea centrală pentru organizarea serviciilor publice s'a întrunit la ministerul finanțelor sub președinția d-lui Vintilă Brătianu. D-na a expus principiile generale cari s'au la baza anteproiectului de reorgani- zarea ministerului de finanțe, recomandând ca și celelalte departamente să facă reorga- nizarea pe același bază.

S'a cercetat și s'a stabilit reorganizarea ministerului sănătății publice, prezentată de d. ministru N. N. Sânceanu.

Comisiunea centrală a dispus deaseme- nea să se cerceteze din nou proiectul pen- tru reorganizarea statistice și contencio- u- lui statului; pentru a li se putea da forma definitivă și depune pe biroul corpurilor legiuitoare.

Viuțoara ședință va avea loc Vineria vii- toare, la orele 8, jum.

Table with exchange rates for various cities: New-York, Londra, Paris, Milano, Praga, Budapesta, Belgrad, București, Varșovia, Viena.

Cursul devizelor București

Table with exchange rates for various cities: Paris, Berlin, Londra, New-York, Italia, Elveția, Viena, Praga, Budapesta.

Valute:

Table with exchange rates for various currencies: Napoleon, Elvețieni, Mărci, Leva, Lire otomane, Sterline, Francezi, Italiani, Drachme, Dinari, Dolari, Marca poloneză, Coroane austriacă, maghiară, cehoslovacă.

Mica publicitate

Pensionistilor și invalizilor le da o bază bună de câștig văd. Traillescu. Pre- zintați-vă dela ora 3-5 d. m. Arad, Strada Dr. Velicu No. 2. (1908)

Notar calificat, cu praxă de 15 ani, posedă limba română, maghiară, germană și sârbească caută un post de notar sau subnotar. — Adresa Subnotar Petriș Jud. Arad. (1924)

Caut un serviciu la o familie română. Pri- cep toate lucrurile casnice și mă ocup și cu creșterea copiilor. Cunoșc limba germană și română. Posed și diploma de soră de cari- tate pentru copii. (1925)

Se caută un servitor de birou la o bancă. Adresa la Administrație. (1928)

Haine bărbătești pentru tineri și băieți, paltoane scurte blănuite și paltoane de piele sortiment bogat. Atelier separat după măsura, la firma din Arad: (1715)

Szántó și Komlós în edificiul teatrului orășănesc colțal Piața Avram Iancu Haine de hăeți din lână Lei 500 Palton de iarnă pt. băiat din lână 600 Haine de școală din lână 900 Pantalon pt. tineri 1050 Pantalon de modă bărbătești 360 Pantalon bridges pentru bărbați 450 Pardisiuri din cauciuc 960 Haine bărbătești din postav de lână 1450 Paltoane bărbătești din postav de lână 1450 Paltoane negre de iarnă 2000 Cumpărătorii cari se refer la acest inserat, beneficiază încă de 5% rabat.

SA DESCHIS filiala de blănuri alui LUDOVIC JANKY în Arad, Strada Eminescu (i. Deak Ferenc-u.) 6, unde pe lângă prețuri foarte eftine se pot cumpăra blănuri, bunzi și paltoane de sport. (1872)

La cerința onor PUBLIC FE- MENIN, iar am introdus în prăvălia mea vânzarea pălărilor femeiești Cele mai delicate și fine modele noi de pălării din catifea și filș se pot vedea în galantarul meu. Edificiu Fischer Eliz. ARAD. (1722)

Cooperativa de Construcții și Locuințe efitne „Căminul” din Arad.

În baza art. 35 din Statutele ace- stei cooperative convoacă pe toți membri la

adunarea generală extraordinară

ce va avea loc în ziua de 22 Oc- tombrie a. c la orele 18 (6 d. m) în sala mică a Primăriei orașului Arad.

PROGRAM:

- 1. Alegerea Consiliului de Admi- nistrație și Cenzorilor. 2. Inscrierea de membri, care doresc. 3. Diverse propuneri. (1899)

„Căminul” Cooperativa de Construcții Arad.

Arhitect diplomat T. CIOBAN

construște edificii publice, particu- lare și stabilimente industriale. Exe- cută tot felul de renovări și re- paratii. (1341)

Biroul: Strada Românului Nr. 7.

I. SCHUTZ

Arad, str. Eminescu (Deak F.-u.) No. 28.

Își oferă pe prețurile cele mai efitne depozitul său aranjat cuc le mai fine postavuri double, camgarn cheviot, pos- tavuri pt. pantataloni și paltoane. Unele pentru croitori pe prețuri moderat. (1750)

Servire punctuală și solidă!

CURRENTAT

ar trebui să fie orice om, care nu-și lustruește ghetetele cu

Marca „Vultur”

(1635)

Salonul de coa- for și manicur pentru femei Prosenszky Iosif se află în Arad, pe Piața Luther No. 3. Manicură higienică, se ser- vește pe prețul de 15 Lei. (1404)

Atelierul de fotogra- fie a lui GEZA NAGY

din Bul. Regina Maria Nr. 8, pregătește fotografiile de artă, pasteluri și marșete foto- grafii pe prețuri redusă. (1269)

Fondat în 1840. Frederic Hönig

turnătorie de clopote :: Arad, Str. Baritfu Nr. 10-21.

Își oferă spre vânzare clopotele sale brevetate din material prima calitate. (1595)

KOPROL Ciocolata Purgativa

Corpurile legiuitoare

Senatul

Ședința dela 15 Oct. 1925

Ședința se deshide la ora 3.20 sub pre- zidenția d-lui Tony Ilescu.

Pe banca ministerială domnii Al. Constanti- nescu, general Mărtărescu Tancred Con- stantinescu, G. Ciprianu.

Alegerea președintelui

DI TONY ILIESCU spune că la ordina- ziele este alegerea președintelui.

Se procedează la vot prin baletin secret. Rezultatul votului.

Au fost 93 de votanți. Domnul Mihail Pherekyde a fost reles președinte cu unanimitatea voturilor exprimate (vii aplauz).

Domnul TONY ILIESCU spune că va transmite d-lui Pherekyde rezultatul votului d-lor senatori.

D-na consideră alegerea d-lui Mihail Pherekyde ca președinte, nu numai ca o re- noare a dragostei și admirației senatorilor, ci și ca un omagiu adus unuia din cei mai străluciți bărbați ai neamului (vii și entu- siaste aplauze).

DI Ilescu ridică apoi ședința, rugând pe domnii senatori din majoritate să ia parte la constituirea majorității parlamentare, care va avea loc la ora 5 la ministerul de externe.

Camera

Ședința dela 16 Oct. 1926

Prezidează d. M. G. Orleanu. Pe banca ministerială, d-nii: I. I. C. Brătianu, I. G. Duca, Al. Constantinescu, Tancred Constan- tinescu, O. Mărzescu, N. D. Chirculescu, Al. Lapedatu, N. Sânceanu, I. Inculeț, I. Nistor, Vintilă Brătianu, dr. C. Angelescu și gen. Mărdărescu.

La ședință participă și parlamentarii opo- ziției.

Așezământul național „Regele Ferdinand”

D. I. I. C. BRĂTIANU, președintele con- siliului de miniștri, depune proiectul de lege, prin care se înființează „Fundațiunea națională „Regele Ferdinand I”.

Adunarea în picioare aplaudă și aclamă furtunos).

D. prim ministru citește apoi epunerea de motive a proiectului din care rezultă că numitul șezământ se înființează cu prilejul celei de a 60 aniversare a Soveranului în care scop s'a destinat suma de 200 milioane lei ale căru venituri vor servi jumătate, la educația culturală a tinerimei și pentru cercetări științifice iar jumătate pen- tru ajutorarea culturală a familiilor mili- tării.

Suma de mai sus se va lua din dispozi- bilul excedentelor bugetare pe anul curent, iar ministerul de finanțe este autorizat pen- tru aceasta.

Așezământul se va administra potrivit

Senatul

Ședința dela 16 Oct. 1926

D. Toni Ilescu a deschis dezbaterile la orele 3.40 în prezența d-lor miniștri I. Brătianu, Duca, Al. Constantinescu, Mărzescu, T. Constantinescu, G. C. Păianu.

Răspunsul d-lui Pherekyde

D. MIH. PHEREKYDE, ales președinte în lipsă, a transmis senatorilor o scrisoare, prin care mulțumim pentru alegere, măcar că d-na nu voise să mai candideze. Anunță, că nu va putea participa la dezbateri, dar n'a cerut concediu, fiindcă și a propus, să nu rămână strein o singură zi, de cele ce se vor discuta de Corpul matur. Hotărârea aceasta, va încerca s'o realizeze prin inter- mediul vice-președinților cari-l vor ține la curent. D. Pherekyde își termină scrisoarea, declarând că se supune votului senatorilor și exprimă din nou recunoștința.

Alegerea vice-președin- ților

Constatăndu-se că părerile erau foarte împărțite în privința candidaților la locurile de vice-președinți, ședința a fost suspendată o jumătate de ceas, pentru a majoritatea să țină o consfătuire. Au participat toți membrii guvernului menționați mai sus, la frunte cu d. Ion Brătianu.

Economice.

Veniturile pescărilor statului

Iată — după cifrele întocmite de direcția generală a pescărilor Statului — veniturile pescuitului pe intervalul dela 1 Ianuarie la 20 August 1925.

S'a pescuit, — în acest interval de timp, 11.978.981 kgr. pește, cu un plus de 2 milioane 494.000 kgr. față de aceeași perioadă din anul trecut.

S'a încasat — pentru cantitatea de peșce prinsă — suma de 111.081.795 lei din care partea Statului este de 42.239.449 lei — adică cu un plus de încasări de 10 milioane 125.223 lei față de anul trecut.

Trafic direct de mărfuri între România și Franța

În urma unei conferințe care s'a ținut luna trecută la Paris s'a încheiat o im- portantă convenție pentru stabilirea unui trafic direct de mărfuri între Franța, Luxemburg, Belgia și România.

Acest trafic va face tranzit prin Oerms-

nia, Italia, Elveția, Polonia, Cehoslovacia, Austria, Serbia și Ungaria. Se vor admite taxe transmise și francate, pre-um și ramburse pe baza regulamentului de tra. sporturi internaționale. Aceste transporturi se vor plăti în mon- eda țării de destinație, adică în franci francezi în Franța și în lei în România. Noul trafic direct de mărfuri între țara noastră și Franța va intra în vigoare, după toate pr. babilitățile, cu începere dela 1 Ie- nuarie 1926.

Devizele și valuta.

Rador, 17 Octombrie

Table with exchange rates for various cities: Zurich, Berlin, Amsterdam.